

Анотація: the paper examines the peculiarities of accounting for passive income of individual entrepreneurs

Ключові слова: income, taxes, declaration, accounting, interest, dividends.

*Науковий керівник – ДУБІНІНА Марина,
д-р.екон.наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*НАДТОЧІЙ Наталія, здобувач вищої освіти
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет*

Анотація: актуалізовано питання обліку програмного забезпечення; визначено його суб'єктність; встановлено специфіку документування операцій з обліку програмного забезпечення.

Ключові слова: програмне забезпечення, облік, нематеріальний актив, витрати, основні засоби, документування.

Бухгалтерський облік на сучасному підприємстві сьогодні неможливий без застосування програмного забезпечення, яке характеризується багатоманітністю. При цьому конкретні програмні продукти можуть бути вкрай різноманітними. Наприклад, в бухгалтеріях підприємств застосовуються як універсальні бухгалтерські системи (найбільш поширеними програмними продуктами є Парус, М.Е.Дос, Master), так і окремі автоматизовані робочі місця (АРМ), нескладні комп'ютерні програми для обліку на малих підприємствах, комплекси АРМ, а також фінансові модулі потужних управлінських систем [1, с. 55-65].

Із впровадженням програмного забезпечення облікових систем, бухгалтери та управлінці отримали численні переваги і виграло саме підприємство в цілому. Але проблема організації обліку створення або впровадження таких систем суб'єктом господарювання є однією з найскладніших.

Програмне забезпечення в обліку суб'єктів господарювання може бути:

1. Нематеріальним активом в складі авторських і суміжних прав – якщо придбано виключне право на програму або вона була створена самостійно суб'єктом господарювання чи на її замовлення з отриманням таких прав.

2. Списано на витрати з визнанням на позабалансовому рахунку – якщо виключне право відсутнє, тільки право користування.

3. У складі вартості основних засобів – якщо програмне забезпечення було придбане разом з певним основним засобом, який не може без нього працювати [2].

Для обліку придбаних комп'ютерних програм суб'єкту господарювання слід використовувати:

- документи для обліку прав інтелектуальної власності – якщо облік ведеться як нематеріального активу. Це акт про введення в експлуатацію (НА-1), акт про вибуття (НА-2) та інвентаризаційний опис (НА-4) [3]. Їх можна знайти в. Також рекомендуємо оформити наказ про введення в господарський оборот нематеріального активу, у якому встановити строк його корисного використання. Встановлення строку корисного використання оставлено на розсуд підприємства в межах терміну дії ліцензійної угоди й передбачуваного періоду використання програмного забезпечення. Якщо ви такий строк не встановлено, то можна нараховувати амортизацію [4];

- документи для обліку основних засобів – якщо облік ведеться у складі вартості основних засобів. В інвентарній картці ОЗ в описі об'єкта слід вказати про встановлені на нього комп'ютерні програми, також їх можна згадати в акті введення в експлуатацію, що вони були встановлені [5].

Під час оформлення вибуття (у тому числі при списанні у результаті ліквідації) оформлюється типова форма № НА-3 «Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» [3]. Акт складається у двох примірниках вищезгаданою комісією, всі його примірники підписують членами комісії та працівник, який був відповідальним за використання комп'ютерної програми [6]. Примірники акту затверджує керівник підприємства. Один примірник передається до бухгалтерії. Другий примірник залишається у особи, відповідальної за використання комп'ютерної програми.

До документів на вибуття комп'ютерної програми додають реєстри аналітичного обліку активів, що вибули [4].

Витрати на придбання програмного забезпечення у вигляді ліцензій визнаються на основі стандартних документів, наприклад видаткових накладних чи фіскального чеку [2].

Придбаваючи комп'ютерну програму, підприємство повинне встановити порядок її обліку. Так, якщо: програма необхідна для виконання комп'ютером його функціональних завдань, тобто є системною програмою, вона може обліковуватися як об'єкт основних засобів; придбаваються майнові права на комп'ютерну програму, вона включається до складу нематеріальних активів; ліцензіату надано право користування комп'ютерною програмою без можливості її продажу (або відчуження іншим способом), умови використання програми не обмежені її функціональним призначенням, а відтворення програми – певною кількістю копій, плата за користування такою програмою вважається роялті; оплачується обслуговування програми, але сама програма не придбавається, така плата вважається платою за послуги [7].

Література:

1. Івахненко І.В. Класифікація програмного забезпечення обліку і контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 7. С. 55–65.
2. Онищенко В. Облік програмного забезпечення: <https://oblikbudget.com.ua/article/549-oblk-programnogo-zabezpechennya>
3. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів : наказ Міністерства фінансів від 22.11.2004 р. № 732. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1580-04#Text>
4. П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” : наказ Міністерства фінансів від 18.10.1999 р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>
5. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання : наказ Міністерства фінансів від 13.09.2016 р. № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text>
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів : наказ Міністерства фінансів України від 16.11.2009 р. № 1327.
7. Савченко О. Програмнезабезпечення на підприємстві: облік у прикладах. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-sxemy-buxgalterskix-provodok-30-programmnoe-obespechenie-na-predpriyatii-uchet-v-primerax>

Abstract: the issue of software accounting has been updated; its subjectivity is determined; the specifics of documenting software accounting operations have been established.

Keywords: software, accounting, intangible asset, costs, fixed assets, documentation.

*Науковий керівник – ЗАМКОВА Ірина,
д-р екон. наук, професорка кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ (CBDC)

**НЕСТЕРЧУК Тетяна, здобувач вищої освіти
Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: Розглянуто концепцію цифрової валюти центрального банку (CBDC) і її потенційні впливи на фінансову систему. Досліджено основні відмінності між CBDC та іншими формами криптовалют, а також обговорено світовий інтерес до впровадження цієї технології. Доведено, що CBDC може стати інструментом для покращення доступу до фінансових послуг та спрощення цифрових платежів, проте його впровадження повинно бути уважним і обдуманим процесом з урахуванням всіх можливих наслідків і ризиків.

Ключові слова: Цифрова валюта центрального банку (CBDC), Центральний банк, Криптовалюта, Міжнародний досвід

Цифрова валюта центрального банку (CBDC) - представляє собою новий вид загальнодоступної електронної валюти, яку випускає центральний банк. Вона приймає різні форми, включаючи можливість використання як у роздрібній, так і оптовій торгівлі, і доступна у вигляді електронних рахунків чи цифрових токенів. CBDC також базується на цифровому реєстрі, який використовує технології, такі як блокчейн [1].

Подібно до звичайної національної грошової одиниці, CBDC є офіційною валютою держави і може використовуватися як законний засіб платежу, але в електронному форматі і зберігається на електронному гаманці [1].

CBDC часто прирівнюють до криптовалют, але в порівнянні зі звичайними криптовалютами, такими як Bitcoin, і навіть стабільними монетами, пов'язаними з традиційною фіатною валютою, операції з цифровими валютами центрального банку (CBDC) мають відмінності. Вони не проводяться на децентралізованому протоколі приватними суб'єктами, але знаходяться під контролем органів, які їх видавали. Замість того, щоб мати звичайний банківський рахунок, громадяни країни можуть обмінювати свою фіатну валюту на цифрові токени, які видані і